

Courses of Department are revolved around a wide range of subjects including: the practice of working with children of primary school age, education of teacher of primary school, education of teacher of secondary school, curriculum and assessment work with older students, post-graduate education, management of the educational process, the international level of teacher education, sport and fitness. These courses are the basis for three basic degrees: primary school (youth work, sports, fitness and health); secondary school (PGCE (secondary)); for post-graduate degree (Masters in Education), and doctoral degree (a taught doctorate programme (EdD)), which provide obtaining the relevant qualifications. The department has also provided a lifelong professional development of teachers, giving them the opportunity to study on short courses.

Keywords: primary education, primary school teacher, Open University, distance education, system of continuing education.

УДК 37(477):327(4)

Кляп Маріанна Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Ужгородський національний університет

РЕАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ У РЕФОРМАХ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ: КОНКРЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ДІЇ

У статті висвітлені основні підсумки імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у галузі вищої освіти, проаналізовано конкретні результати впровадження європейських принципів у національну вищу школу, а також перші досягнення щодо реалізації європейських стандартів в українській школі, дошкільній та професійно-технічній освіті.

Ключові слова: Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Порядок денний асоціації, імплементація, реформи в освіті, європейські стандарти.

Постановка проблеми. Зміна геополітичної ситуації на початку ХХ століття привела до змін у менталітеті українського суспільства. Українці усвідомили себе європейцями як в ході нещодавніх революційних подій, так і після них, коли свій європейський вибір потрібно втілювати у щоденному житті та праці. Для того, щоб стати частиною Європи, Україні необхідно здійснити рішучі реформи у багатьох аспектах.

Європейський напрям розвитку України визначений у національному законодавстві Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», прийнятому у 2010 році. Відправною точкою для актуальної та системної євроінтеграційної роботи стала Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, політична частина якої була підписана 21 березня 2014 року під час саміту Україна – ЄС. 16 вересня 2014 р. Угода про асоціацію була ратифікована Верховною Радою України та Європейським Парламентом, що дозволило розпочати тимчасове застосування відповідних положень Угоди про асоціацію з 1 листопада 2014 року. У березні 2015 року Рада асоціації між Україною та ЄС схвалила оновлений Порядок денний асоціації, що став спільним практичним інструментом підготовки та сприяння повній імплементації Угоди про асоціацію. Цей документ став основним механізмом моніторингу та оцінювання прогресу України у виконанні Угоди про асоціацію, а також моніторингу та оцінювання досягнень всіх цілей політичної асоціації та економічної інтеграції. Регулярні звіти про виконання Порядку денного асоціації та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом дають змогу робити висновки про виконання Україною конкретних вимог щодо

реалізації стандартів ЄС у різних галузях, в тому числі у галузі освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у галузі освіти висвітлюються у працях В. Кременя [5], В. Андрущенка [1], В. Лугового [8], В. Бакірова, Л. Гриневич [2], Ж. Таланової, С. Ніколаєнка та інших, а також у поточних звітах про виконання Угоди [3,10] і на сайті Міністерства освіти і науки України. Дослідження провідних українських вчених торкаються переважно європейських принципів у реформуванні вищої освіти України, а питання про нові підходи у інших галузях освіти поки що детально не аналізувалися.

Мета статті – проаналізувати перші кроки національної освіти в імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і Порядку денного асоціації.

Результати дослідження. Вхідження України до європейського освітнього і наукового простору передбачає поєднання освітніх стандартів країн Європи з особливостями національної системи освіти. Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (ст. 10) визначено, що основними засадами внутрішньої політики у гуманітарній сфері є «створення належних умов для нарощення освітнього потенціалу України, забезпечення рівного доступу громадян до здобуття якісної освіти незалежно від місця проживання, майнового стану та фінансових можливостей». Ці завдання повинні реалізовуватися через удосконалення всіх ланок освіти (дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної та вищої) з визнанням провідної ролі вищої освіти як основи становлення в Україні ефективної «економіки знань» шляхом забезпечення інтеграції вітчизняної вищої освіти і науки

в європейській та світовій освітній і науковій простір [16]. Однак, попри добрі наміри як законодавців, так і освітян, реальна картина в освітній галузі 2010-2013 років суттєво відрізнялася. У дошкільній освіті запроваджено показник охоплення дітей дошкільним вихованням, а це привело до перенавантаження існуючих закладів (на 100 місцях у садочках перебувало до 120-130 дітей). В українських школах зазначеного періоду міцно утвердилося ЗНО як інструмент вступу до вищих навчальних закладів, почала оновлюватися матеріальна база через закупівлю для шкіл обладнання для навчальних кабінетів та комп'ютерних класів, але в загальній середній освіті відмовилися від 12-річного терміну навчання, який притаманний європейським країнам, та повернулися до 11-річного. У професійно-технічній освіті почали створюватися багатопрофільні заклади, оновлюватися освітні стандарти, однак застаріла матеріально-технічна база ПТНЗ не забезпечувала підготовку робітничих кадрів відповідно до вимог ринку праці. Вища освіта почала реформуватися в рамках Болонського процесу, була запроваджена 4-ступенева підготовка (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр), але рецидиви тоталітарного управління та прояви корупції у вищій освіті не сприяли якості підготовки фахівців для економіки держави [13, 4].

Європейський вектор розвитку сучасної України чітко визначений Угодою про асоціацію України з Європейським Союзом, Порядком денним асоціації Україна - ЄС та Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію на 2014-2017 роки, що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р. У главі 23 «Освіта, навчання та молодь» Угоди зазначено, що сторони поважають взаємні обов'язки щодо змісту навчання та організації освітніх систем із врахуванням їх культурного та мовного різноманіття, сприяють розвитку співробітництва у галузі освіти, навчання та молоді. Відповідно до Угоди про асоціацію головний пріоритет освітньої сфери – це вища освіта, бо саме щодо цієї галузі визначено більший, ніж для інших ланок навчання, перелік напрямів співробітництва. На нашу думку, ця обставина пов'язана з тим, що вища освіта у значній мірі є локомотивом розвитку національної економіки, а також тому, що значна кількість українських фахівців зараз працюють в європейських країнах, де виникає проблема визнання їх документів про освіту та здобутих професійних компетентностей. Сторони, що підписали Угоду про асоціацію, зобов'язуються активізувати співробітництво в галузі вищої освіти для реформування та модернізації цієї системи, зближення систем вищої освіти на основі Болонського процесу, підвищення якості та важливості зазначеної галузі. Ці результати досягатимуться через поглиблення співробітництва між вищими навчальними закладами України та ЄС, активізації мобільності студентів та викладачів, спрощення доступу до отримання вищої освіти.

Не оминається увагою в Угоді про асоціацію інші освітні сфери. Сторони, що уклали Угоду, передбачають здійснювати заходи для обміну інформацією, практикою

та досвідом у галузі професійно-технічної освіти з метою розвитку цієї галузі, подальшого підвищення кваліфікації протягом трудової діяльності та життя, що відповідає реаліям змін на сучасному ринку праці. Необхідним є створення національних механізмів визнання кваліфікацій та компетенцій з використанням досвіду ЄС. Також вивчатимуться можливості для розвитку співробітництва у галузі середньої освіти, дистанційного навчання та освіти протягом життя [19].

Порядок денний асоціації між Україною та ЄС підтверджує ті самі напрямки розширення співпраці, але з певними доповненнями. Зокрема, у галузі вищої освіти звертається увага на розвиток автономії університетів, сприяння участі України у програмах ЄС у сфері освіти з питань досліджень, підготовки та мобільності, таких як Erasmus+ та Marie Skłodowska Curie, роботу, направлену на взаємне визнання академічних та професійних кваліфікацій, дипломів та сертифікатів про освіту, запровадження в Україні Національних кваліфікаційних стандартів та їх подальше зближення з Європейськими кваліфікаційними стандартами. Щодо професійно-технічної освіти, то у Порядку денному асоціації уточнюється важливість спільної роботи з метою приведення цієї галузі в Україні до модернізації структур професійно-технічної освіти ЄС, як це передбачено Копенгагенським процесом, через такі інструменти як Європейські кваліфікаційні стандарти (ЄКС), Європейська залікова система професійно-технічної освіти (ЄЗСЗПО) та Європейська система гарантування відповідності якості професійно-технічної освіти (ЄСГВПО). Також у Порядку денному асоціації між Україною та ЄС зазначається важливість співробітництва у сфері неформальної освіти для молоді та працівників [15].

План заходів із імплементації Угоди про асоціацію регламентує конкретні дії центральних органів управління України щодо реалізації Угоди Україна з ЄС та відповідного Порядку денного на період 2014-2017 років. Найбільш важливою, на нашу думку, позицією цього плану є пункт 435, яким регламентовано впродовж вищезазначеного періоду впровадження Закону України від 1 липня 2014 року «Про вищу освіту», в якому передбачено запровадження рівневої системи вищої освіти, нових переліків галузей знань і спеціальностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій, а також реалізація прав громадян на академічну мобільність [14]. Це ще раз підтверджує пріоритетність реформування вищої освіти України в рамках євроінтеграційної політики нашої держави. Крім того, в Плані заходів пунктом 434 передбачено до грудня 2015 року проведення роботи з вивчення досвіду функціонування європейських інструментів Europass та Youthpass з метою сприяння визнанню неформальної освіти в Україні та розроблення законопроекту про внесення змін до Закону України «Про освіту» в частині визнання неформальної освіти.

Реальні кроки щодо імплементації Угоди про асоціацію Україна – ЄС, Порядку денного асоціації та Плану заходів з імплементації Угоди, зокрема в галузі освіти, відображені у звіті за 2015 рік [3]. Зокрема, а рамках реформування системи вищої освіти досягнуто

таких результатів:

- скасовано обов'язковість форми документа про вищу освіту (наукові ступені), а передбачено лише перелік інформації, яка повинна міститися у документах. Такий підхід відповідає європейській практиці. Крім того, затверджено додаток до диплому європейського зразка (diploma supplement), що виготовляється за формою, встановленою Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою, Радою Європи і UNESCO/CEPES. Ціль даної форми – підвищити прозорість та справедливий підхід у визнанні академічних та професійних кваліфікацій. Додаток до диплому європейського зразка надає чіткий опис системи освіти англійською мовою;

- утворено Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, що є незалежним колегіальним органом, який формуватиме вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, аналізуватиме якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів, формуватиме критерії оцінки якості освітньої діяльності. Утворення агентства є кроком до децентралізації та дерегуляції сфери вищої освіти відповідно до кращих європейських практик. Однак, зазначений орган у повному обсязі ще не запрацював;

- впроваджено європейські принципи формування державних стандартів освіти. Раніше стандарти передбачали перелік дисциплін, обсяг годин в їх межах, конкретні теми, які потрібно викладати. Прийняті зміни передбачають, що тепер стандарти будуть містити лише категорії кінцевих компетентностей, які мусить мати випускник, та рамкові речі (загальний термін навчання, кінцева атестація тощо), що сприятиме впровадженню європейського принципу академічної автономії навчальних закладів;

- скасовано норму щодо обов'язковості відпрацювання випускниками вищих навчальних закладів та відшкодування ними вартості навчання (крім осіб, що навчаються за спеціальностями медичного профілю). Це дало змогу випускнику самостійно працевлаштовуватися відповідно до здобутої освіти;

- затверджено нові порядки визнання здобутих у іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти та визнання в Україні документів про середню, середню професійну, професійну освіту, виданих навчальними закладами інших держав. Тепер, зокрема, виші України можуть вільно запрошувати провідних іноземних науковців навчати українських студентів, а особи, що здобули освіту за кордоном – працевлаштовуватися в Україні. Визнання в нашій державі іноземних документів про освіту тепер здійснюється у повній відповідності з Конвенцією про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні та рекомендаціями цієї Конвенції;

- урегульовано процедуру забезпечення фінансової автономії навчальних закладів вищої та професійно-технічної освіти. Навчальним закладам надано право витратити кошти на забезпечення навчального процесу чи оновлення матеріально-технічної бази без погодження з державним казначейством. Відтепер університети, отримавши державне фінансування чи грошові кошти за надання платних послуг, можуть самі

вирішувати, на що їх спрямувати у першу чергу. Крім того, з січня 2016 року українські навчальні заклади отримують право розміщувати грошові кошти, отримані за надання платних послуг, на депозитних рахунках державних банків. Це дасть змогу створювати спеціальні грошові фонди та витратити отримані відсотки на забезпечення освітньої діяльності. Така практика є важливою для фінансової автономії навчальних закладів;

- урегульовано процедуру відшкодування коштів державного бюджету при переведенні студента на навчання до іншого навчального закладу. Крім того, студентам гарантується право перезарахувати за новим місцем навчання прослухані за попереднім місцем навчання дисципліни або кредити Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС);

- урегульовано процедуру реалізації права учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) в Україні чи за кордоном;

- затверджено перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, наближено до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО).

Також у рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною та європейським Союзом триває робота над Дорожньою картою освітніх реформ. Цей документ, у розробці якого брало участь експертне середовище, визначає конкретні деталізовані заходи і встановлює часові рамки проведення реформування системи освіти в Україні до 2025 року.

З метою реалізації європейських принципів у всіх освітніх ланках у 2015 році розроблено проект нової редакції Закону «Про освіту» (реєстр. № 3491). Серед основних завдань проектом Закону визначено:

- створення умов для освіти особи упродовж життя (запровадження таких видів освіти як формальної, неформальної та інформальної);

- створення системи освіти, доступної для кожної людини, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням впровадження інклюзивного навчання в навчальних закладах різних типів та форм власності;

- розвиток та підтримка профільного навчання у середніх школах;

- модернізація системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів.

З метою запровадження відповідних законодавчих норм щодо неформальної освіти в українське законодавство у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)» (реєстр. № 2121). Законопроект передбачає визнання неформальної та інформальної освіти (самоорганізованої освіти, самоосвіти) в якості різновидів освіти в Україні, визнання державою неформальної освіти, здобутої особами у організаціях та установах, які залучають до своєї діяльності волонтерів,

та закріплення права цих осіб на врахування факту здобуття ними названої освіти при влаштуванні на державну службу.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, українська сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Підтримка децентралізації в Україні» (Швеція), фінансування – 31,7 млн. шведських крон на період 08.09.2014–31.12.2017.

Як результат імплементації міжнародних договорів між Україною та європейським Союзом можна виділити активізацію мобільності студентів та викладачів, участь у програмі Erasmus+. За результатами проведеного у 2015 році відбірного конкурсу програми Erasmus+ (Key Action 1: Higher education student and staff mobility) 1388 українських студентів скористаються можливостями академічної мобільності та навчатимуться в рамках короткострокових програм обмінів в університетах ЄС. Найпопулярнішою країною призначення є Польща.

Серед країн Східного Партнерства Україна отримала найбільшу частку грантів на участь у програмах мобільності – 48% від загального фінансування, що становить у грошовому вимірі майже 6,5 мільйонів євро. Загалом від України у заходах академічної мобільності в рамках програми Erasmus+ беруть участь 127 вищих навчальних заклади [3].

Вагомий внесок у реалізацію європейських трендів в освітній сфері України, що є результатом діяльності МОН України, доповнюється виконанням ряду завдань, які здійснює Міністерство молоді та спорту України [10]. Так, у Моніторингу виконання у I кварталі 2016 року Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відповідно до Плану заходів з імплементації Угоди на 2014-2017 роки і порядку денного асоціації Україна – ЄС відзначено, що Мінмолодьспортом було вивчено досвід функціонування європейських інструментів Eurorpass та Youthpass та використано можливості даних інструментів як приклад кращих практик в розробці проекту для української молоді «Молодіжний паспорт».

Міністерство освіти і науки моніторить реагування працівників вищих навчальних закладів, студентів, представників громадських організацій на ті зміни, що вже відбулися у галузі. Соціологічною асоціацією України за сприяння міністерства проведено соціологічне дослідження у 16 українських містах. Було проведено 32 фокусованих групових інтерв'ю із студентами та викладачами щодо оцінки актуального стану вищої школи, оцінки змін у системі за останніх десяти років, визначення найбільш гострих проблем галузі на поточний момент та оцінки діяльності МОН України як суб'єкта реформування. Метою дослідження було визначити, як люди, які безпосередньо задіяні у процес реформування, розуміють і сприймають проведені зміни. Під час обговорення результатів опитування працівники МОН України звертали увагу на необхідність активізації руху реформ всередині університетів, підтримки спільних дій щодо вдосконалення освітнього процесу у вищій школі, комерціалізації наукових досліджень, боротьбу з

проявами корупції [18]. Однак, конкретні результати дослідження, на жаль, не були оприлюднені.

Європейські традиції відіграють визначальну роль і у реформуванні інших освітніх ланок. Зокрема, конкретні кроки з модернізації професійно-технічної освіти постійно обговорюються з провідними європейськими експертами. Наразі найбільш проблемними питаннями в реформуванні української системи професійно-технічної освіти, що потребують міжнародної експертної підтримки, є механізм фінансування закладів цієї галузі, розробка нових професійних стандартів, доопрацювання проектів нових законів «Про професійну освіту» та «Про освіту» [9]. Особлива увага фахівців має бути приділена структурі нового закону «Про професійну освіту», удосконаленню системи управління галуззю в рамках децентралізації, а також пілотному проекту з розробки стандартів 3-4 гостродефіцитних професій та програм підготовки для них відповідно до європейських стандартів, передбачених Туринським процесом.

Щоб стати європейцем у повному розумінні цього слова, не достатньо просто оголосити себе таким. Менталітет і світобачення мешканця Європи необхідно формувати та виховувати змалечку. Тому надзвичайно важливими є зміни у роботі найбільш численної освітньої ланки – середньої школи. Перш за все, необхідно змінити зміст освіти, який має орієнтуватися на формування ключових вмінь та компетентностей людини XXI століття. За словами Міністра освіти і науки України Л.Гриневич: «Нам зараз потрібна нова українська школа. Школа, яка буде готувати громадян незалежної Європейської країни. Нову українську школу ми маємо зробити через новий зміст освіти, який дає навички компетентності 21 століття» [6]. Зміст української освіти безнадійно застарів, і тому сьогодні освітній контент не може бути купою теоретичної інформації, яка весь час помножується. Важливими життєвими компетентностями є знання рідної мови, спілкування принаймні на двох іноземних мовах, математична грамотність, яка дає змогу використовувати ці знання у повсякденному житті, а ще – вміння працювати в команді, критично мислити, культурна компетентність, фінансова грамотність, підприємливість. Але всі ці зміни можуть відбутися тільки завдяки професійній роботі педагога, бо якщо немає вчителя, який вміє і розуміє, яким чином викладати, – реформа не відбудеться [12]. Нова українська школа не може відбутися без учителя, який володіє сучасними методами викладання, вміє спілкуватися з поколінням дітей, які краще за дорослих розуміються на цифрових технологіях [6].

Докорінні трансформації української національної школи передбачені проектом закону «Про освіту», який знаходиться на розгляді у Верховній Раді України. Середню освіту України очікує перехід на 12-річний термін навчання, реформування третього ступеня школи у профільну школу (професійний коледж чи лицей), поява за рішенням органів місцевого самоврядування опорних шкіл, в яких буде забезпечуватися висока якість навчання за рахунок кращих вчителів, модернізованих кабінетів та лабораторій і куди учні будуть довозитися

шкільними автобусами або проживати у пришкільному інтернаті. Усі ці нововведення роками апробовані в європейських школах, зокрема у Польщі [17].

Виховання і здоров'я молодого покоління закладається ще у дошкільному закладі. Забезпечити кожну дитинку, яка потребує, місцем у дошкільному закладі – це теж першочергове завдання системи освіти. На думку керівника Міносвіти, зараз у системі дошкілля існує криза – черги до дошкільних установ і водночас – надзвичайно забюрократизована процедура відкриття приватних навчальних закладів [7]. Збільшити кількість місць у садочках можна шляхом будівництва нових споруд, реконструкції старих, відкриття додаткових дошкільних груп у навчально-виховних комплексах «Школа – садочок» або ж відкриттям приватних дошкільних закладів. На будівництво або реконструкцію необхідні значні бюджетні видатки, тому треба реалізовувати інші можливості. Найпростіший шлях – це відкриття приватних садочків, де у типових квартирах або у садибах можуть виховуватися малюки у менш наповнених групах. Нещодавно було оприлюднено Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. У документі відсутня дрібна регламентація (наприклад, висота бортиків пісочниці або діаметр стійок огороження ліжок, дитячого манежу тощо), але при цьому чітко визначені вимоги до чистоти, організації харчування, температурного режиму,

освітлення, утримання басейнів, розпорядку дня дитини [11]. Саме спрощення окремих застарілих санітарно-епідеміологічних нормативів щодо функціонування приватних закладів для дошкільнят сприятимуть подоланню зазначеної кризи і разом з тим реалізують апробовані в європейських країнах підходи.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інтеграційний процес полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті та науці, розширенні власних культурних і наукових досягнень в ЄС. Дані кроки спрямовані на зміцнення в Україні європейської культурної ідентичності та посилення інтеграції в загальноєвропейське науково-освітнє середовище. Особливо важливим є виконання сумісних культурних, наукових і освітніх проєктів, залучення українських педагогів, учених і фахівців до загальноєвропейських програм наукових і освітніх досліджень. Україна вже здійснила ряд кардинальних трансформацій в освітній сфері, але багато роботи ще попереду. Чим більше українську освіту можна буде вважати європейською, тим швидше українське суспільство відчує себе частиною європейської спільноти. У здійсненні освітянських реформ необхідно постійно контактувати з професійною та батьківською громадськістю, європейськими експертами, а особливо з учнями та студентами, які є безпосередніми учасниками цього процесу. Всі ці категорії освітянської спільноти є найбільш зацікавленими в імплементації європейських стандартів освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Світанок Європи. Проблема підготовки нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття / В. Андрущенко. – К.: Знання України, 2015. – 1099с.
2. Гриневич Л.М. Поняття "освіта", "розвиток освіти", "освітня політика" в сучасному науковому дискурсі / Л. М. Гриневич // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. - 2015. - Вип. 1-2. - С. 14-19.
3. Звіт про виконання Порядку денного асоціації та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2015 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/document/248849649/AA_GOEI_REPORT_Dec_2015_final.pdf
4. Інформаційно-аналітичні матеріали (професійно-технічна освіта). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=66661&cat_id=66655
5. Кремень В.Г. Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін / В.Г. Кремень // Європейські педагогічні студії/ Асоціація ректорів педагогічних університетів Європи; ред. кол.: В.П.Андрущенко (голова) та ін. – Вип. 5-6. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – С.13-21.
6. Лілія Гриневич: Ми отримаємо нову якість української школи, якщо подолаємо цифровий розрив між тими, хто навчає, і тими, хто навчається. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/05/27/liliya-grinevich-mi-otrimaemo-novu-yakist-ukrayinskoyi/>
7. Лілія Гриневич представила громадськості пріоритети діяльності МОН на 2016 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/05/10/ministr-10052016/>
8. Луговий В.І., Таланова Ж.В. Вища освіта через дослідження: концептуальні засади здійснення й оцінювання / Луговий В. І., Таланова Ж. В. // Вища освіта України: Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». У 3-х т. Т. 1. – 2012. – № 3 (додаток 1). – 642 с. – С. 16–28.
9. Міжнародні експерти погодилися з обранням Міносвіти пріоритетом діяльності на 2016 рік щодо модернізації професійно-технічної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/05/13/narada-onlajn-ministr/>
10. Моніторинг виконання у I кварталі 2016 року Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відповідно до Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2014-2017 роки (План заходів) і Порядку денного асоціації Україна – ЄС (ПДА). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dsmsu.gov.ua/media/2016/04/21/14/ZVIT_I_kv_2016.pdf
11. Новий санітарний регламент для дитсадків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/05/23/novij-sanitarnij-reglament-dlya-ditsadkiv/>
12. Одне з пріоритетних завдань Міносвіти – модернізація змісту освіти. [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/05/24/odne-iz-prioritetnix-zavdan-minosviti-modernizacziya/>

13. Освіта Закарпаття у цифрах і фактах. 2011-2012 н.р.: Інформаційно-аналітичний збірник. – Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня», 2012. – 208с.

14. План заходів з імплементації Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/847-2014-%D1%80/print1452600635970785>

15. Порядок денний асоціації між Україною та ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/document/248046005/st06978%20UA_15-1%20final.pdf

16. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. - № 40. - ст. 527. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>

17. Ризиковані, але потрібні. Заступник міністра освіти про майбутні зміни у школі.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/03/28/rizikovani,-ale-potribni.-zastupnik-ministra-osviti-pro-majbutni-zmini-u-shkoli/>

18. У КНУ ім. Тараса Шевченка презентували результати соціологічного дослідження щодо реформи вищої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/05/25/sovsun-25052016/>

19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Угода ратифікована із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/984_011

В статье освещены основные итоги имплементации Соглашения об ассоциации между Украиной и Европейским Союзом в отрасли высшего образования, проанализированы конкретные результаты внедрения европейских принципов в национальной высшей школе, а также первые достижения в реализации европейских стандартов в украинской школе, дошкольном и профессионально-техническом образовании.

Ключевые слова: *Соглашение об ассоциации, Повестка дня ассоциации, имплементация, реформы в образовании, европейские стандарты.*

The article highlights the main results of the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the European Union in the field of higher education, analyzes the concrete results of the implementation of European principles into the national high school. This included the approved list of disciplines and specialties for training seekers of higher education, established National Agency for Quality Assurance in Education, canceled bound form of the document on higher education, regulated the procedure for education and training in foreign universities. It is also highlighted the first achievements to implement European standards in Ukrainian high school, pre-school and vocational education: developing lifelong learning mechanism, introduced inclusive education for persons with disabilities, made a gradual transition to profile training at school. Expressed need of a comprehensive discussion of ways of reforming the educational sector with a wide range of interests: teachers, parents, students, members of the public.

Keywords: *Association Agreement EU-Ukraine, Association agenda, implementation of reforms in education, European standards.*

УДК 378.147.88:811 (4)

Мішак Валентина Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Мукачівський державний університет

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У АВСТРІЇ

Стаття присвячена розгляду практичних аспектів професійної підготовки вчителів іноземних мов у вищих навчальних закладах Австрії. Важливою складовою процесу їх професійної підготовки є формування методичної майстерності шляхом набуттям практичних навичок і вмінь. Аналізуються різноманітні організаційні форми практичної підготовки вчителів у взаємозв'язку та в загальному контексті професійної підготовки. Виділені позитивні аспекти та проблеми підготовки вчителів іноземної мов в Австрії, які сприятимуть покращенню вітчизняної системи підготовки педагогічних кадрів.

Ключові слова: *педагогічні кадри, іноземна мова, навчальна програма, педагогічна практика, виробнича практика, стажування, підготовка.*

Постановка проблеми. Знання іноземних мов завжди надавало ширші можливості самореалізації особистості, будувало міжкультурні мости взаєморозуміння та толерантності. Іноземні мови виступають не тільки засобом комунікації, а й засобом встановлення і пізнання мовних та культурних норм, які